

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Bc. Kláry Varmužové

Úzkost u adolescentů v souvislosti s užíváním sociálních sítí

Diplomová práce Bc. Kláry Varmužové se zabývá tématem úzkosti a užíváním sociálních sítí v adolescenci. Téma považuji za aktuální a psychologicky přínosné, i vzhledem k aktuální situaci, kdy se doba užívání internetu a pravděpodobně i četnost užívání sociálních sítí zvyšuje. V oblasti tematiky sociálních sítí a možných vlivů jejich užívání na uživatele jsou realizovány výzkumy, zaměřené na prožívání úzkosti považují za zajímavé. Sběr dat je taky součástí standardizace dotazníku na zjišťování RCMAS.

Diplomová práce je členěná na teoretickou a praktickou část. Celkově jí tvoří 76 stran textu. Použitá literatura je kvantitativně četná (170 zdrojů), autorka se opírá jak o známé zdroje v oblasti tématu úzkosti a úzkostných poruch, jako i o četná výzkumná zjištění. U citační práce na s. 37 chybí zdroj: “U psychiatrických pacientů, a to s diagnostikovanou depresí probíhala také další studie...”.

V teoretické části se autorka věnuje tematice úzkosti, základním definicím, fyziologickým korelátům úzkosti, úzkostným poruchám, jejich etiologii a prevalenci v kontextu dětského a adolescentního věku. V další kapitole se zabývá vymezením a charakteristikou adolescence, vývojovým úkolům spojeným s tímto věkovým obdobím. V poslední a nejrozsáhlejší části přináší poznatky a výzkumné zjištění v oblasti užívání internetu a sociálních sítí. Věnuje se charakteristice N-generace, způsobům užívání sociálních sítí a jejich četnosti, rizikům jejich užívání v kontextu psychických obtíží a poruch, vlivu na spánek, definici závislosti na internetu a problematického užívání sociálních sítí a úzkosti v kontextu problematického užívání sociálních sítí.

Autorka na s. 16 uvádí, že v DSM-IV neměla agorafobie vlastní “škatulku” (neboli diagnostické kritéria), ale bylo by vhodné zmínit, že je vedená v MKN-10 pod kódem F40.0 i s přesnými diagnostickými kritérii. U etiologie uvádí zastoupení úzkostných poruch u dětí v zahraničí, bylo by zajímavé uvést i prevalenci těchto poruch v ČR. Doporučila bych místy obezřetnější práci s pojmy. Na s. 12 píše, že úzkostní rodiče mívají úzkostné děti, což je zobecňující informace a bylo by vhodnější jí podložit statistickými a výzkumnými zjištěními. Uvádí pojem osobnostní rysy jako psychotismus, jako vhodné bych považovala napsat, co je tímto pojmem myšleno, nebo jakou metodou bylo toto v daném výzkumu měřeno, podobně i pojem narcista. Kladně hodnotím snahu o definici pojmu závislost na internetu. Autorka správně poukazuje na nejasnost tohoto pojmu a uvádí, který z možných pojmenování pro svoji práci dále používá. Podobně i u pojmu problematického užívání sociálních sítí se snaží o definici pojmu a zvážení, který z možných pojmů je vhodné dále užívat. Celkově je teoretická část napsaná s logickým řazením informací. Autorka přináší definici pojmů, se kterými pracuje v empirické části a přibližuje zjištění výzkumných studií v dané oblasti.

V empirické části si autorka kladla za cíl zjistit zda existuje vztah mezi závislostí na internetu, problematickým užíváním sociálních sítí a mírou úzkosti. Vzhledem k cíli práce si autorka vhodně zvolila kvantitativní metodologický design. Stanovila si 3 hlavní výzkumné hypotézy a 12 vedlejších výzkumných hypotéz. Použila demografický dotazník, který kromě základních dat jako jsou věk a pohlaví, obsahoval i položky dotazující se na užívání internetu a sociálních sítí, Internet Addiction Scale (IAT), Škálu problematického užívání sociálních sítí (SMDS) a škálu pro zjišťování manifestované úzkosti RCMAS-2. Výzkumný soubor byl tvořený 91 studenty gymnázia ve věku od 15 do 19 let. Výzkumný soubor není vyvážený vzhledem k pohlaví, avšak odpovídá rozložení studentů gymnázií dle ČSÚ. Jak autorka správně poznamenává, nelze výsledky vztahovat k adolescentní populaci jako takové, ale při jejich interpretaci je nutné brát ohled na úzké zaměření výzkumného souboru na studenty gymnázia. Autorka provedla pilotní sběr dat u 8 studentů gymnázia. Sběr dat byl poznamenám epidemiologickou situací a uzavřením škol. Tato situace pak mohla samozřejmě vzhledem k tématu ovlivnit výzkumné šetření, k čemu se pak autorka

adekvátně vztahuje v diskusi (čas trávený online). V části Výsledky se pak věnuje výstupům z deskriptivní statistiky, na základě kterých uvádí popis užívání sociálních sítí gymnazisty dle jejich subjektivních vyjádření a výsledkům statistického zpracování dat. Průběh výzkumu, výzkumný soubor, zpracování dat a výsledky jsou přehledně popsány.

V diskusi se autorka adekvátně vyjadřuje k metodologickým otázkám výzkumu a srovnává dosažené výsledky s výsledky jiných studií. Autorka dobře reflektuje nejasnost užívaných pojmů (závislost na internetu, problematické užívání sociálních sítí).

Otázky od diskuse:

Jaký je názor autorky na užívání pojmů závislost na internetu, ale ne závislost na sociálních sítích (s. 44)?

Jak doporučuje autorka pracovat s dosaženými zjištěními v přímé psychologické praxi?

Celkově práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou a provést výzkumné šetření.

Diplomová práce Kláry Varmužové splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji jí k obhajobě. Navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze, 20.1.2021

Katarína Loneková